

han havde foreslaaet. Han talte om, at det foreliggende Forslag var et Tilbagekridt i Forhold til hans Forslag. Men hvad er da Fremskridtet? Fremskridtet, mine Herrer, er, at nogle Embedsmænd kunne saa højere Gager. Det er det Begreb, den Ide om Fremskridt, som synes at ligge nærmest for den ærede Kultusminister. Vi, som sidde her og skulle varetage Stætteborgernes Interesser og passe paa, at der ikke bliver givet for mange Penge ud, saa at vi kunne saa Balance i vore Finanser og maasse faa en under dette Ministerium tomt Statskasse fuldt igen, kunne ikke gaa ud fra, at Fremskridt alene er Oprettelsen af ny Embeder og Forhøjelse af Gager. Det er et Princip, et Synspunkt, som jeg synes ikke kan være afgørende ved denne Sag. Men jeg siger, at hvis det kom an paa virkelig at søge at ordne Universitetets Forhold saaledes, at vi fra vort Standpunkt kunne være forvissede om, at Undervisningen, hvad enten det nu er en ren videnskabelig Undervisning eller Opdragelse til at være Statsembedsmænd, virkelig gav et tilfredsstillende Resultat og stod paa Højde med Tidens Dannelse og de Krav, der kunde stilles til en saadan Udstalt, tror jeg, at mange Medlemmer i det andet Ting, som ikke hidtil have været tilbøjelige dertil, vilde komme til at føle den samme varme Interesse for Universitetet, for den saakaldte „sorte Skole“, som de nu føle for Landbohøjskolen eller for Folkehøjskolerne og Landbrugsskolerne. Men bliver Universitetet under den ærede Kultusministers Ledelse en res publica, en Republik for sig selv, som ikke taaler Indblanding, og hvor alle de gamle Misbrug skulle have Lov til at være urørte, maa Udsagnet naturlig blive, at man ikke kommer til at føle den Interesse for Universitetet, som ellers maasse kunde være fremkommen. Altsaa under den Forudsætning, at enten den ærede Kultusminister eller en Efterfølger af ham er beredt og villig til at tage alvorlig fat paa de mange Reformtænkter og de Ønsker, der næres med Hensyn til Universitetet, tør jeg sige, at der fra hele Lovgivningsmagtens Side vil vise sig at være megen Interesse for denne Institution. Det er jo ikke saa lidt, som i Tidens Løb er bragt frem i denne Henseende. Men at fordre af Medlemmer af dette Ting eller af det andet Ting, at de skulle udfægte en hel Reformplan om Organisation af Universitetet, det maa den ærede Minister udslybe, kan ikke gaa an. Dertil have vi en Kultusminister, og dertil har han Assistanse i Ministeriet. Og naar man er saa lykkelig at have en Kultusminister, der er saa nøje

inde i Universitetets Forhold, som den, vi have, kunde man med Høje vente, at han havde Øje for, hvilke de Forhold ere, der skulle afhjælpes ved Universitetet. Der er jo mange Spørgsmaal, der have været fremme, som den ærede Minister vistnok maa erkende, ere Punkter, som fortjene at drøftes. Der er Spørgsmaalet om Eksamenkommissioner med Hensyn til Statens Embedseksaminer. Det er et gammelt Krav, og jeg ved ikke, hvorledes den ærede Minister stiller sig dertil, jeg har ikke haft Lejlighed til at følge hans Udtalelse i den Retning, men den ærede Minister ved, at først ved Eksamenkommissioner vil Universitetet kunne give den fri videnskabelige Stilling til sine Professorer og til Dels ogsaa til Studenterne, som nu maasse savnes, og der vil derved raades Bød paa Tendenser, som man antager ikke gaa i den ønskeligste Retning. — Der er Spørgsmaalet om at omdanne Udgangen til Universitetet og til Universitetets Goder, at aabne dette videre og give en lettere Udgang til disse, end nu er Tilfældet. — Der kunde være Spørgsmaal om at gøre Styrelsesformen anderledes og ligeledes om at komme ind paa at stille Professorerne noget friere end det nu sker; det er ikke heldigt for Mænd, som interessere sig for den fri Videnskab, altsaa for Professorer i Almindelighed, naar de ere, som de skulle være, at de saa skulle finde sig i ved paakommende Tilfælde at faa Næser eller blive truede f. Eks. paa Grund af politisk Optraeden. Jeg siger ikke herud til den ærede Minister, men den ærede Minister ved, at den Slags Ting er stet. Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet [Gboos]: Ja, med fuldständig Ret!). Der kunde altsaa være Spørgsmaal om at staffe Professorerne en betrygget Stilling saaledes, som fri Videnskabsmænd kunne have Lov at kræve, saa de end Gage af Statskassen. Naar slikt kunde opnåas, vilde jeg være meget beredt til at stille Professorerne saaledes, at de ikke skulde behøve at klage over, at de ikke kunne hengive sig med alle Kræfter til den Gerning, de varetage, og saaledes, at de ikke behøvede at søge rundt omkring til alle mulige andre Stillinger ved Siden af den, de have, naturligvis til Stede for den Gerning, de udøve ved Universitetet. Det er ikke gavnligt at være saa alsidig, for mange i alt Fald. Naar alt det var saaledes, vilde efter mit Skøn en Begyndelsesgage paa 4,000 Kr. med stigende Alderstilleg til 6,000 Kr. ikke være for meget til Professorerne; der jo, som bemærket, først ansættes ved Universitetet gennemsnitlig ved det 39te Aar. Men det er